

7.2.2025

Lakivaliokunnan lausuntopyyntö HE 204/2024 vp

Valtiovarainministeriön lausunto hallituksen esityksestä rikoslain aserikoksia koskevien säännösten muuttamiseksi

Lakivaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainittuun hallituksen esitykseen. Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Oikeusministeriö asetti 31.10.2023 työryhmän, jonka tehtävänä oli arvioida aserikoksia koskeva rikoslain (39/1889) 41 luku ja valmistella tarvittavat lainsäädäntömuutokset, joissa toteutetaan pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman toimenpidekirjaukset. Hallituksen esitys rikoslain aserikoksia koskevien säännösten muuttamiseksi (HE 204/2024) annettiin eduskunnalle 19.12.2024. Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi esitystä lokakuussa 2024 (22.10.2024).

Hallitusohjelman mukaisesti törkeän ampuma-aserikoksen vähimmäisrangaistus korotettaisiin kahdeksi vuodeksi vankeutta. Jatkossa tästä rikoksesta tuomittaisiin pääsääntöisesti ehdoton vankeusrangaistus. Lisäksi luvattoman ampuma-aseen mukana pitäminen yleisellä paikalla tai kulkuneuvossa tulisi törkeän ampuma-aserikoksen tekotavaksi. Myös vaarallisten esineiden hallussapidosta julkisella paikalla rangaistaisiin jatkossa ankarammin.

Vaikutukset valtiontalouteen

Rikoslain aserikoksia koskevien säännösten muuttaminen merkitsee arviolta 192 uutta vankivuotta ja vastaavaa vankipaikkatarvetta, joka edellyttää mm. uusien vankipaikkojen rakentamista. Vankivuoden hinta uudessa vankilassa on 120 000 euroa, joten Rikosseuraamuslaitokselle aiheutuu uudistuksesta 23,04 milj. euron vuosittainen lisämäärärahatarve vuodesta 2027 lukien. Vuoden 2026 vaikutuksen arvioidaan olevan 96 vankivuotta ja lisämäärärahatarpeen Rikosseuraamuslaitokselle 11,52 milj. euroa. Vankipaikkojen perustamisen kertaluonteiset menot ovat 8,1 milj. euroa.

Uudistuksella on vaikutuksia myös muihin rikosketjun toimijoihin vuodesta 2026 lukien. Hallituksen esityksen mukaisesti toisen vahingoittamiseen soveltuvan esineen hallussapidon enimmäisrangaistus korotettaisiin yhteen vuoteen vankeutta, jolloin kyseistä rikosta ei voitaisi enää käsitellä summaarisessa sakkomenettelyssä. Tästä on arvioitu aiheutuvan Tuomioistuinlaitokselle ja Syyttäjälaitokselle yhteensä 1,01 miljoonan euron vuosittaiset lisäkustannukset, josta tuomioistuinten osuus on 0,73 milj. euroa ja Syyttäjälaitoksen 0,28 milj. euroa. Lisäksi Poliisille aiheutuu arviolta 0,08 milj. euron lisämäärärahatarve.

Lakiesityksen vuosittaiset pysyvät menot kokonaisuudessaan oikeusministeriön hallinnonalalla ovat 24,05 milj. euroa vuodesta 2027 lukien. Vuodelle 2026 menot ovat 12,53 milj. euroa ja vuodelle 2025 vankipaikkojen perustamiseen kertaluonteisesti 8,1 milj. euroa. Kriminaalipolitiikan kehysvarauksesta kohdennetaan tähän lakiesitykseen vuonna 2025 4,3 milj. euroa sekä vuosina 2026 ja 2027 vuosittainen 4,5 milj. euroa. Tällöin uudistuksen lisärahoitustarve vuonna 2025 (lisätalousarvio) on 3,8 milj. euroa, vuonna 2026 8,03 milj. euroa, vuonna 2027 19,55 milj. euroa ja vuodesta 2028 lukien 24,05 milj. euroa.

Milj. €	2025	2026	2027	2028	2029
25.10.03 Muut tuomioistuimet		0,73	0,73	0,73	0,73
25.30.01 Syyttäjälaitos		0,28	0,28	0,28	0,28
25.40.01 Rikosseuraamuslaitos	8,1	11,52	23,04	23,04	23,04
Kriminaalipolitiikan kehysvaraus	-4,3	-4,5	-4,5		
LISÄRAHOITUS YHTEENSÄ	3,8	8,03	19,55	24,05	24,05

Päätökset pysyvistä määrärahoista tehdään kevään 2025 kehyspäätöksessä vuosille 2026-2029. Kertaluonteiset menot käsitellään syksyn 2025 lisätalousarviossa. Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi lokakuussa 2024 (22.10.2024) lisärahoitusta aserikosten rangaistuksen kiristämiseen.

Lisätiedot: Neuvotteleva virkamies Niina Huotari, niina.huotari@gov.fi